

Med utgangspunkt i boken *Lammets tegn*, skrevet av Magnus Malm, utgitt ved Luther forlag – 1996, 380 sider.

Den kristne kirkes vei inn i et nytt årtusen

AV ALF B. OFTESTAD

Det er slett ikke beskjedent når den svenske teolog og forfatter Magnus Malm i sin siste bok tar på seg å presentere for sine lesere kirkens vei inn i det nye årtusen. Boken er da også blitt meget omfangsrik. I forordet skisseres et sjelsesørgersk perspektiv. Den er nemlig tenkt "som en støtte til deg som lengter".

Samtidig legges en økumenisk kirkeforståelse til grunn med dreining mot en "frikirkelig" og evangelikal med ingredienser både fra Svenska Kyrkan, Frelsesarmeen, Misjonsforbundet og med et snev av Anglikanisme. Det finnes nemlig bare én kirke, etter forfatterens mening. Først når vi har funnet tilbake til en tydelig identitet som kirke, - kan vi finne arbeidsformer som er uttrykk for kirkens vesen. Jo tydeligere vi ser hvem Jesus er, desto tydeligere ser vi hva kirken er.

Det konstateres at den kristne kirkes midtpunkt er nattverden, og bokens fem hovedkapitler er formet etter natt-

verdsliturgien: Med KYRIE (Herre, miskunne deg), GLORIA (lovprisning), CREDO (jeg tror), SANCTUS (en innvielse til det hellige) og AGNUS DEI (Guds Lam som ofres). Dette er virkningsfullt utmyntet praktisk teologisk og aktualisert i ulike livssituasjoner.

KIRKENS KRISE

Analysen av kirken(e)s krise og holdningen til de store utfordringer, er både treffsikker og lærerik. Forfatteren har utvilsomt rett når han sier at: "Det tvers igjennom skandaløse i evangeliet er nemlig at det ikke er vår dyktighet som kan løse menighetens krise, men tvert imot våre skrikende mangler. Vår åndelige fattigdom er vår fremste mulighet. (...)

Det store problemet er at vi hele tiden flykter fra denne fattigdommen, benekter den, fortrenger den, forsvaret den, forakter den. (...) Om Gud trakk sin Ånd tilbake, ville 90% av all virksomhet i kirken fortsette likevel" (s58f.). Mange av våre innkjøpte konsulent tjenester, kurs og fornyelsesmodeller er egentlig fikenblader. (...) Vi må orke å bli stående overfor Gud i vår dype åndsfattigdom – til Han svarer. Selv om det tar lang tid. Å tilpasse seg situasjonen er ikke det viktigste, men etterfølgelsen av Jesus Kristus..."

Forfatteren konstaterer at vi på mange måter er på vei inn i det frontløse samfunn, hvor det ikke finnes tydelige grenser å forsvare, ingen tydelige fiender å bekjempe, ingen store utfordringer som kan mobilisere våre krefter og skape glede. "Folk svirrer som blinde fluer

rundt velværets sukkerbit i jakt på trygghet, piring og spenning. Det minner om Søren Kierkegaard: "La andre tale om at tiden er ond. Jeg vil si den er ussel da den er uten lidenskap." (Man brenner ikke for noe.)

For et samfunn uten fronter passer det godt at kirken ikke lenger kaller mennesker til omvendelse. Slik blir kristendommen det makthaverne til alle tider har villet: et beroligende middel mot angst, et trygt og fredelig fritidshjem hvor folk ikke stiller ubehagelige spørsmål. Kirkens frontlinjer mot kjødet, verden og djevelen løses opp. Derfor kan ethvert politisk parti hevde at "vi bygger på de kristne verdier". (...) "Det faller knapt noen inn at dette betyr noe annet enn alminnelig hygge og fordragselighet. Vi klammer oss engstelig til våre privilegier. Slik går sekulariseringen og marginaliseringen av kirken videre – som planlagt", hevder forfatteren. Og Malm spør: "Hvor i Det nye Testamentet ble den kristne kirke framstilt som et kravløst fellesskap der mennesker fritt kan gå ut og inn og plukke med seg det de har lyst på, for så å fortsette med sine egne gamle prosjekter?" All tale om omvendelse og å følge etter Kristus blir da meningsløst.

Malm er flengende og nærgående i sin kritikk, rammende i sine karakteristikk og etter mitt skjønn, bibelsk i sine vurderinger, selv om det nok av og til kan virke slagordpreget. Til tider minner hans analyse om "god gammeldags" vekselforkynnelse.

KRITISK GJENNOMGANG AV ANALYSEN

Vi som prøver å begrunne diakonien, både teologisk og praktisk kirkelig, gir forfatteren honnør for hans fremheving av inkarnasjonen (at Gud ble menneske i Jesus Kristus) og hva dette innebærer konkret og praktisk. Vi gleder oss over hans påpeking av mangelsykdommene i kirkens liv. Mange av disse går tilbake til den seiglivede gnostisismen som rendyrker sjelen på bekostning av legemet. Men tro om ikke Malm faller i den samme grøft og en liknende form for oppsplitting, når han gjentatte ganger polemiserer mot lære og teologi – med fare for antiintellektualisme (ss 105, 127ff, 300f, 328).

I sin analyse av kirkens situasjon visiterer Malm også de såkalte grøfter langs den smale vei, dvs. den konservative og den liberale grøft. Her mangler det ikke på karakteristikk. Forfatteren skyter nok over målet når han noe lettvint sammenlikner de konservative i dagens kirkeliv med "iranske ayatollaher og hinduistiske tempelbrennere" (s132). Det er mulig liberale kristne også vil reagere på de merkelappene de får påklistret.

Når Malm nå først forsøker å diagnostisere kirkelivet frem mot år 2000, er det merkelig at han ikke drøfter de brennbare etiske problemer. Riktignok tar han opp og kritiserer velferdssamfunnet hvor det stadig er noen som blir skjøvet ut i fattigdom, samtidig som den fattige del av verden blir utnyttet. Dette er nok alle enig i, men de ulike samlivsspørsmål: ekteskap, samboerskap, part-

nerskap og homofili etc., som splitter kirkesamfunnene på topp- og grunnplan, blir ikke berørt.

Mot slutten av sin bok prøver Malm å gi en veiledning ut av det uføre vi etter hans mening er kommet inn i. Her mangler både engasjement og nidkjærhet som preger analysen – den første og største delen av boken. Forfatteren konstaterer at "den eneste vei mot kirkens sentrum går gjennom sentrum i vårt eget liv. (...) Det er nettopp denne kløften mellom vårt eget indre og kirken som har ført oss vill. Det er nettopp myten om at kirken i grunnen er noe annet og "viktigere" enn det vi selv innerst inne lengter etter, som har gjort oss blinde og fått oss til å skape stadig mer virkelighetsfjerne strukturer" (s273f), konstaterer Malm. Denne idealisering av menneskets "sentrum" og våre lengsler lar seg nok ikke forene med Bibelens lære om mennesket (sml Rm 1:18-3:20). Tvert imot minner det om et liberalt/humanistisk utgangspunkt og en personsentrert og individualistisk grunnholdning.

Magnus Malm hører til de mest leste populære teologiske og oppbyggelige forfattere i Norden. Hans tidligere bøker er mye lest av vanlige kirkefolk, prester og diakoner også i Norge. Han er en av de beleste og velorienterte forfattere, foruten at han også er livsnær og har praktisk innsikt i kirkenes liv og gjerning. ●

